

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
doktora nauk medycznych Adama Nowińskiego
w związku z ubieganiem się o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk medycznych w dyscyplinie nauki medyczne

Recenzję opracowano na zlecenie Rady Naukowej Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Doktor Adam Nowiński ukończył studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie w roku 1996. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w roku 2004 w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc na podstawie rozprawy pod tytułem „Wpływ zwężenia dróg oddechowych na strukturę i funkcję mięśni oddechowych”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. med. Paweł Śliwiński.

Doktor Nowiński odbył zawodowy staż podyplomowy w Wojskowym Instytucie Medycznym w Warszawie, po czym podjął pracę w Klinice Chorób Płuc Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc. W Klinice tej pracował w latach 1997-2022 na stanowiskach młodszego asystenta, starszego asystenta, adiunkta uzyskując w tym czasie tytuły specjalisty chorób wewnętrznych i specjalisty w dziedzinie chorób płuc. Od 2022 roku do chwili obecnej pracuje jako adiunkt w zakładzie Epidemiologii i Organizacji Walki z Gruźlicą i Chorób Płuc. Odbył też staże naukowe w kilku ośrodkach europejskich.

Doktor Nowiński przedstawił do oceny sześć oryginalnych prac jako podstawę do sformułowania wniosku o nadanie stopnie doktora habilitowanego. Całkowity wskaźnik wpływu tego cyklu publikacji wynosi 12,042 i odpowiada 285 punktom według listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wszystkie prace ukazały się w latach 2011-2023 w języku angielskim w czasopismach recenzowanych. Stało się to zatem w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych. We wszystkich habilitant jest pierwszym autorem.

Cykl ten poświęcony został ważnemu zagadnieniu interakcji pomiędzy przewlekłymi chorobami płuc, a wielochorobowością w zakresie przebiegu, efektów leczenia i rokowania. We wszystkich badaniach posługiwał się nowoczesnymi technikami diagnostycznymi, w tym zaawansowanymi metodami badań genetycznych. Badania epidemiologiczne miały charakter bądź to retrospektywny, bądź też prospektywny, a wykonywano je we współpracy z ośrodkami międzynarodowymi i polskimi.

W najważniejszej z tych prac (Front Publ Health 2023) dokonano analizy wpływu chorób współistniejących na umieralność i wyniki leczenia gruźlicy u chorych populacji polskiej. Materiał badawczy stanowił krajowy rejestr chorych na gruźlicę w latach 2011-2016. Wykazano, że współistnienie chorób było związane z podwyższonym ryzykiem umieralności i obniżonym wskaźnikiem sukcesu terapeutycznego. Pod tymi względami najgroźniejszymi okazały się: alkoholizm, nowotwory, cukrzyca. Ponadto rokowanie okazało się wysoce

niepomyślne u osób poddanych terapii immunosupresyjnej, u narkomanów i u palaczy tytoniu.

W badaniu prospektywnym opublikowanym w roku 2021 (Adv Clin Exp Med) dokonano analizy współistnienia chorób z rozstrzeniami oskrzeli w grupie 43 osób pozostających pod stałą opieką zespołu badawczego. Oceniono wskaźnik przeżycia w zależności od liczby chorób współistniejących i ich rodzaju.

W kolejnej publikacji (J Thorac Dis 2020) wykazano większą przydatność oceny wskaźnika GFR oznaczonego za pomocą cystatyny C, niż tradycyjną metodą klirensu kreatyniny w badaniu czynności nerek u chorych na obturacyjny bezdech podczas snu.

W kolejnej pracy (Clin Respir J 2017) oceniono występowanie i przebieg chorób współistniejących z sarkoidozą na tle grupy porównawczej. Wnioski zawierają oryginalne stwierdzenie częstego występowania chorób tarczycy u cierpiących na sarkoidozę, co jest jednocześnie wnioskiem ważnym dla klinicznej diagnostyki tej choroby, mającej z reguły charakter wielonarządowy.

Dwie kolejne prace (Adv Respir Med. 2019, Adv Respir Med 2011) analizują współistnienie chorób z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc (POChP). Oryginalnym wynikiem jest tu szczególnie brak wpływu współistnienia POChP z rozstrzeniami oskrzeli na ryzyko pojawienia się innych chorób. Wykazano natomiast, że obecność rozstrzeni wiąże się z wydłużeniem okresu hospitalizacji wywołanej zaostrzeniami przewlekłej choroby obturacyjnej płuc.

Całość dorobku naukowego doktora Nowińskiego obejmuje 56 artykułów, w tym 37 prac oryginalnych, 7 prac poglądowych, 5 prac kazuistycznych, 2 rozdziały w podręcznikach i 5 publikacji z prac wielośrodkowych. Indeks Hirsha według baz Scopus i Web of Science wynosi 12, zaś według bazy Web of Science Core Collection 10. Dwie prace opublikowano w czasopiśmie o wskaźniku wpływu wyższym niż 10, posiadających bardzo wysoce prestiżowe znaczenie międzynarodowe (ERJ, Lancet Microbe). Pięć innych ukazało się również w czasopiśmie znaczących (IF>4).

Habilitant prezentował doniesienia na licznych zjazdach międzynarodowych i polskich towarzystw naukowych. W dorobku posiada też dwa zgłoszenia patentowe.

Podkreślić należy szeroką współpracę międzynarodową habilitanta z ośrodkami w Wielkiej Brytanii, w Niemczech we Włoszech, a przede wszystkim udział w komitetach sterujących kilku konsorcjów europejskich badań naukowych. Ponadto współpracuje stale z Państwowym Zakładem Higieny i z Politechniką Warszawską.

Pięć badań finansowały granty europejskie lub granty WHO. W dwóch z nich doktor Nowiński był kierownikiem projektu. Spośród grantów krajowych za szczególnie cenny uważać należy finansowany przez NCBiR, gdyż pozwolił on na opracowanie miniaturowego urządzenia do szybkiego wykrywania wirusa SARS-Cov-2.

Doktor Adam Nowiński został kilkakrotnie wyróżniony, w tym nagrodą Ministra Zdrowia.

Doktor nauk medycznych Adam Nowiński jest wybitnym klinicystą znanym i cenionym w środowisku lekarskim. Prowadzi z powodzeniem działalność dydaktyczną w ramach zadań statutowych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc, w tym na kursach specjalistycznych dla lekarzy. Przedstawiony mi do recenzji dorobek obejmujący sześć prac stanowiących podstawę procesu habilitacyjnego, całość dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego upoważniają do stwierdzenia, że spełnia on wymogi ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i wnoszę o przyznanie doktorowi Adamowi Nowińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych w dyscyplinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu.

